

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЇ КРИЗИ НА САМОРЕАЛІЗАЦІЮ ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Актуальність теми: Людство завжди мало потребу осягнути людину як багатогранну цілісність, але вирішення цієї проблеми найчастіше було прерогативою містико-релігійних систем (наскільки близькими до істини були ці системи — це вже інше питання). Для науки ця проблема залишилась не вирішеною й дотепер, процес формування інтегративно-цілісної концепції людини поки що далекий від завершення, і це особливо гостро відчувається саме сьогодні [1].

Мета: з'ясувати як саме реалії 21 століття впливають на самореалізацію особистості; які чинники виступають перешкодами у використанні людського капіталу (інтелекту, навичок, вмінь); зрозуміти що являється результатом самореалізації людини. **Об'єкт дослідження:** самореалізація особистості у сучасному українському суспільстві. **Предмет дослідження:** процес самореалізації особистості у період соціально-культурної кризи суспільства. **Завдання:** дослідити причини виникнення проблем самореалізації особистості у XXI ст.; проаналізувати вплив соціально-культурної кризи на сучасне українське суспільство; з'ясувати умови подолання сучасної соціально-культурної кризи особистості. У філософській антропології людина розглядається як суб'єкт історичного розвитку, як універсальна форма руху дійсності, як вирішальна сила буття. Поряд з поняттям «людина» широко використовується поняття «індивід», «індивідуальність», «особистість». Індивід — це немов би «одиниця» деякої спорідненості. Поняття «індивід» вказує, по-перше, на окрему особу як представника вищого біологічного виду *Homo sapiens* і, по-друге, на одиничний, окремий «атом» соціальної спільності. Індивід існує окремо, але водночас разом з іншими індивідами. Так у єдності індивід утворює свою окремість через свої інтереси та потреби, при цьому ж він також враховує інтереси інших індивідів, а також суспільства в цілому. «Особистість» — це поняття, в якому відображаються соціально-культурні характеристики людини як носія індивідуального «Я», його самосвідомості, інтересів, прагнень, певних властивостей та якостей. Поняття «особистість» акцентує увагу у діяльності людини на свідомо-вольовому началі. За своєю суттю особистість — соціальна, за засобами існування — індивідуальна. Індивідуальне «Я» становить центр особистості, її внутрішнє ядро. Кожна особистість виконує певні соціальні ролі. У суспільстві ці ролі різноманітніші й утворюють цілісну систему. Формування особистості є процесом соціалізації. Процес соціалізації вимагає від індивіда продуктивної активності, яка виражається в постійному коректуванні своїх дій, поведінки, вчинків [2, с. 122-123]. Базовим типом особистості, який намагається сформувати масова культура, є споживач, суб'єкт, який безвольно сприймає рекламні установки, а уявлення, архетипи, цінності цієї культури стають частиною його внутрішнього світу і свою самодіяльність він здійснює виключно із заданих позицій [3, с. 163].

Висновок: успішність полягає у вивільненні самого себе від залежності зовнішніх та внутрішніх обставин, в яких ми весь час перебуваємо. Тому виникає необхідність у наукових пошуках, спрямованих на формування особистості, що усвідомлює свої можливості, прагне до самоосвіти, самовдосконалення, максимальної самореалізації, до досягнення щастя й успіху в житті. Адже, успіх особистості в контексті життєдіяльності може виступати формою самореалізації і призводити до суб'єктивної задоволеності собою та життям загалом.

Література:

1. Матвеев В. Актуалізація проблеми самореалізації особистості в сучасній Україні та можливість залучення релігійного потенціалу [Електронний ресурс] / В. Матвеев. — 2006. — Режим доступу до ресурсу: <http://personal.in.ua/article.php?ida=239>.
2. Філософія: навч. пос. / Гончарук Т.В., Шумка М.Л., Джугла Н.В. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2016. — 416 с

3. Чигур Р. Ю. Вплив соціально-культурної кризи на самореалізацію особистості в сучасному українському суспільстві / Р. Ю. Чигур, А. Таваліка. // *Світоглядні та соціокультурні засади формування модерної української нації*. – 2015.
4. Слюсар В. М. Вплив соціально-культурної кризи на самореалізацію особистості [Електронний ресурс] / В. М. Слюсар. – 2007. – Режим доступу до ресурсу: <http://studentam.net.ua/content/view/7324/97/>.
5. Михайлишин Г. Й. Успішність особистості: філософський та психологічний контекст [Електронний ресурс] / Г. Й. Михайлишин, М. М. Довга – Режим доступу до ресурсу: <http://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/39-dev-yata-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-konferentsiya/125-uspishnist-osobistosti-filosofskij-ta-psihologo-pedagogichnij-kontekst>.
6. Гончарук Т.В., Шумка М.Л. Гроші та християнин: Євангельський контекст/Тетяна Вікторіна Гончарук, Михайлина Леонівна Шумка//Філософія фінансової цивілізації: людина у світі грошей: Матеріали V Міжнародних філософсько-економічних читань (28-29 травня 2012 року, Львів) /Редколегія. Відп. секретар З.В.Скрипник. – Львів, 2012. – 617 с. – С.372-382.
7. Гончарук-Чолач Т. Сучасні парадигми державного управління: теоретико-філософське осмислення/Тетяна Гончарук -Чолач//Психологія і суспільство. – 2010. - №4. – С72-81.
8. *Світоглядні та соціокультурні засади формування модерної української нації: Монографія* / Авт. колектив: Т. В. Гончарук, Н. В. Гнасевич, М. І. Гурик, О. М. Рудакевич (керівник), В. Я. Томахів, Р. Ю. Чигур, М. Л. Шумка. – Тернопіль: Економічна думка, 2015. – 268 с.